

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1365 Археологія та преісторія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1365
Назва ОП	Археологія та преісторія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кліш Андрій Богданович, Винарчук Тетяна Валеріївна, Чинена Ольга Віталіївна, Дроздов Віктор Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	12.03.2024 р. – 14.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://knu.ua/pdfs/official/accreditation/032/2023-2024/1365-archeology-and-prehistory.pdf
Програма візиту експертної групи	https://knu.ua/pdfs/official/accreditation/032/2023-2024/1365-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Аналіз відомостей про самооцінювання, вивчення документації та проведення акредитаційної експертизи в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (КНУТШ, ЗВО) дають підстави експертній групі (ЕГ) вважати, що освітньо-професійна програма «Археологія та преісторія» спеціальності 032 «Історія та археологія» (ОП) відповідає критеріям оцінювання якості освітньої програми (Критеріям), але наявні окремі слабкі сторони й недоліки, що є несуттєвими. ОП спрямована на підготовку вузькоспеціалізованих фахівців у галузі археології та преісторії, яка вимагає поєднання теоретичного й практичного складників, специфічної матеріальної бази та обладнання. У ході акредитаційної експертизи ЕГ переконалася, що ЗВО має достатні кадрові й матеріальні ресурси для підготовки таких фахівців. Попередня акредитаційна експертиза, що проходила у 2023 р., виявила певні недоліки та слабкі сторони, більшість яких впродовж року було усунено. ЕГ вважає, що такі зміни сприяли встановленню відповідності до стандарту вищої освіти, удосконаленню змісту освіти та посиленню унікальності програми. Серед переваг програми варто виділити потужний кадровий склад і матеріальну базу, зорієнтованість підготовки здобувачів на розв'язання сучасних проблем археологічної науки, пов'язаних із необхідністю збереження культурної спадщини в умовах війни, залучення студентів до наукової й проектної діяльності, регулярне підвищення кваліфікації та професійної майстерності викладачів. Потребують удосконалення механізми стимулювання здобувачів до участі в програмах міжнародної академічної мобільності, система інформування про принципи й правила академічної доброчесності, долучення здобувачів до системи забезпечення якості через студентські опитування. За результатами акредитаційної експертизи ЕГ оцінила Критерії 1, 6, 7 за рівнем А, а 2, 3, 4, 5, 8, 9 – за рівнем В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. У формулюванні мети ОП враховано як сучасні тенденції розвитку ринку та спеціальності, так і нагальні потреби українського суспільства у завданні збереження історико-культурної спадщини в умовах негативних наслідків воєнної агресії. 2. ОП забезпечує можливості опанування фаховою термінологією іноземною мовою, що необхідно майбутнім археологам для вивчення фахової іноземної літератури. 3. Вибіркові блоки ОК в рамках ОП дозволяють комплексно поглибити теоретичні знання та практичні навички, що також сприяє досягненню програмних результатів навчання (ПРН). 4. У ЗВО розроблено систему консультативно-комунікаційних практик з потенційними абітурієнтами. 5. Форми й методи навчання поєднують теоретичну підготовку з практико-орієнтованими технологіями роботи з археологічними пам'ятками на базі навчальних лабораторій та Археологічного музею КНУТШ. 6. Позитивною практикою є оприлюднення монографій, навчальних посібників та відеолекцій науково-педагогічних працівників на вебсайті та YouTube каналі кафедри. 7. Студенти залучені до різних форм наукової діяльності (Студентське археологічне товариство, участь у міжнародних конференціях, наукових проєктах та археологічних експедиціях, публікація в збірниках наукових праць). 8. Висока академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників та відповідність цієї кваліфікації дисциплінам, котрі вони викладають на даній ОП. 9. НПП беруть участь у наукових стажуваннях, міжнародних наукових проєктах, є активними дослідниками та впроваджують результати наукових досягнень в освітній процес. 10. Залучення до викладання професіоналів-практиків та провідних науковців у сфері археології, зокрема співробітників Інституту археології НАН України, на умовах зовнішнього сумісництва. 11. Забезпечення можливостей професійного розвитку викладачів завдяки платформі KNU professionals. 12. Наявність спеціалізованих лабораторій та Археологічного музею КНУТШ з великим фондом археологічних пам'яток складають унікальну базу для підготовки фахівців-археологів. 13. Матеріальна база ЗВО адаптована для осіб з особливими освітніми потребами та сприяє реалізації принципу безбар'єрності в освіті. 14. Нормативна база ЗВО формує чітку й багаторівневу систему забезпечення якості вищої освіти, розподіляє обов'язки й відповідальність між різними суб'єктами академічної спільноти, сприяє врахуванню інтересів зацікавлених сторін під час перегляду ОП та підвищення якості освіти. 15. На сайті кафедри представлена повна інформація про ОП, у тому числі навчальні плани з анотаціями й робочими програмами освітніх компонентів у редакціях 2020 і 2023 рр.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Недоліки, що є несуттєвими, та рекомендації щодо їх усунення: 1. Інформування здобувачів вищої освіти щодо принципів і правил академічної доброчесності не відповідає вимогам внутрішнього положення (відсутня сторінка «Академічна доброчесність» на вебсайті ЗВО); в нормативних положеннях відсутня процедура перевірки курсових робіт на академічний плагіат. ЕГ рекомендує до початку нового навчального року створити на вебсайті ЗВО відповідну інформаційну сторінку, посилити обізнаність здобувачів шляхом включення до ОП компонента або окремого модуля з академічної доброчесності, встановити чіткі процедури перевірки курсових робіт на академічний плагіат. 2. Через низькі показники участі студентів ОП у загальноуніверситетському опитуванні його результати не відображають реальне ставлення здобувачів до якості ОП та освітньої діяльності. ЕГ рекомендує до початку нового загальноуніверситетського опитування провести зі здобувачами заходи щодо роз'яснення їхніх можливостей у забезпеченні якості освіти. 3. Загальноуніверситетські вимоги щодо моніторингу ОП не виконуються в повному обсязі, зокрема щодо підготовки моніторингового звіту та проведення науково-методичного семінару. ЕГ рекомендує до кінця навчального року забезпечити проведення відповідних моніторингових заходів згідно з внутрішнім положенням. 4. Не всі нормативні положення, опубліковані на вебсайті університету, затверджені в

установленому порядку. ЕГ рекомендує усунути цей недолік до завершення навчального року. Також доцільно розміщувати проект ОП на вебсайті із зазначенням дати його оприлюднення, а після завершення громадського обговорення оприлюднити таблицю пропозицій від стейкхолдерів. Слабкі сторони та рекомендації щодо їх усунення: 1. Нормативною базою визначено кількісне обмеження груп студентів для вибіркових дисциплін (не менше 25 осіб), що для студентів ОП унеможлиблює реалізувати право вибору на основі навчальних та наукових інтересів. Рекомендуємо до кінця навчального року розглянути можливість перегляду мінімальних норм студентів у групах для дисциплін вільного вибору. 2. Відсутність практик отримання здобувачами неформальної/інформальної освіти та участі в програмах міжнародної академічної мобільності. ЕГ рекомендує до кінця календарного року провести зі студентами заходи, які б роз'яснювали можливості врахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, а також удосконалити механізми інформування про можливості міжнародної академічної мобільності на рівні факультету й кафедри. 3. Частина робочих програм потребує оновлення переліків рекомендованої літератури. ЕГ рекомендує до початку навчального року, переглянути робочі програми, які не були оновлені у 2023 р. та ОК 33, ОК 36 та ОК 37, й доповнити переліки рекомендованої літератури сучасними вітчизняними науковими працями за останні п'ять років, в тому числі публікаціями викладачів, що забезпечують ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП сформульовані відповідно до місії та стратегії КНУТШ, які визначено Статутом Київського національного університету ім. Т. Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>) та Стратегічним планом розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (<https://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan-22-12-12.pdf>). З основною метою діяльності Університету, а саме підготовкою висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для освітніх та наукових установ, органів державної влади та управління тощо (Статут), а також формування національної еліти (Стратегічний план), узгоджується мета ОП, яка полягає у підготовці фахівців з акцентом на теоретичних знаннях преісторії та історії матеріальної культури та практичних навичок експедиційної, лабораторно-камеральної, фондової роботи у галузі археології. Унікальність ОП характеризує основний фокус на різних аспектах археологічних польових та камерально-лабораторних досліджень, питаннях обліку, збереження, музеєфікації та включення в сучасний культурний ландшафт об'єктів археології. Гарант ОП та роботодавці під час зустрічі наголосили на аспектах ОП, які мають виняткове суспільне значення для України з огляду на російську агресію, окупацію та руйнацію історико-культурних об'єктів. Наприклад, це врахування у підготовці фахівців завдання після звільнення окупованих територій оцінювання збитків, реконструкції, збереження та обліку історико-культурних пам'яток.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У жовтні 2023 р. попередня редакція ОП (2020 р.) була суттєво перероблена з урахуванням рекомендацій, які висловила ЕГ попередньої акредитації, а також пропозицій стейкхолдерів. Для громадського обговорення проект ОП було оприлюднено на сайті кафедри у жовтні 2023 р. (<https://clipr.cc/dMNY2>). За результатами аналізу відомостей про самооцінювання (ВСО), документів та інформації, отриманої під час зустрічей, ЕГ переконалася у залученні до удосконалення ОП всіх зацікавлених сторін. Наприклад, під час зустрічей гарант ОП та студенти наголосили на зміні послідовності викладання ОК з метою покращення засвоєння здобувачами освіти пов'язаних дисциплін. Відтак, ОК 23 «Фіксація археологічних джерел» було перенесено з 8 семестру на 2, завдяки чому було синхронізовано викладання цієї дисципліни з ОК 22 «Методика польових археологічних досліджень». Ця інформація підтверджена витягом із протоколу №4 засідання кафедри археології та музеєзнавства від 31 жовтня 2023 р. Крім того, за пропозицією студентів упорядковано за хронологічним принципом послідовність вивчення ОК з давніх технологій. Згідно із витягом із протоколу засідання кафедри ці пропозиції студентів підтримала випускниця ОП А. Мороко. З урахуванням пропозицій як студентів, так і викладачів ОК 37 «Археологічна термінологія в англійській мові» перенесено із блоку вибіркових до переліку обов'язкових ОК. Під час обговорення змін на засіданні кафедри викладачі висловили пропозиції щодо удосконалення ОП (П. Шидловський, Р. Терпиловський, С. Іванисько). Як представник роботодавців О. Кононенко (Археологічний музей ІА НАНУ) запропонувала збільшити обсяг музейної практики. Під час зустрічі із роботодавцями директор Інституту

археології НАНУ В. Чабай засвідчив тісну та плідну співпрацю із кафедрою в питаннях освітнього процесу, зокрема організації практики, надання можливості користуватися музейними колекціями, технічними засобами, читання лекцій, майстер-класів тощо. В. Чабай підкреслив, що поміж співробітників Інституту археології НАНУ є багато випускників ОП. Позитивну оцінку він висловив в рецензії на ОП, а також наголосив на гострій потребі у спеціалістах для обстеження, визначення втрат, оцінки історико-культурних пам'яток внаслідок російського військового вторгнення.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час розробки нового проєкту ОП 2023 р. було враховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, які обумовлені у першу чергу наслідками військового вторгнення, бойовими діями, постійними обстрілами та окупацією південних та східних територій України. У ВСО підкреслено, що однією із головних тенденцій розвитку археології як науки на сучасному етапі є характеристика навколишнього середовища та загострення проблеми негативного антропогенного впливу на історичний ландшафт, тому в ОП сформульовано додаткові ПРН, зокрема ПРН 16. На знання, вміння та навички, що необхідні для належного моніторингу археологічної спадщини, забезпечення її збереження як невіддільної (частина/ознака) складової та світової культурної спадщини спрямовані ПРН 9, 12, 17.2, 18.2. Зростання попиту на спеціалістів для моніторингу археологічної спадщини не лише на регіональному, а на загальнонаціональному ринку праці підкреслив під зустрічі директор ІА НАНУ В. Чабай. Актуальні завдання української археології на найближчий час сформульовані в аналітичному звіті, що оприлюднений на сайті ІА НАНУ (<http://surl.li/rtlhg>). На бакалаврському рівні ОП в межах України залишається єдиною, яка пропонує широку та комплексну підготовку у сфері преісторії та археології. У розробці ОП враховано досвід закордонних стажувань П. Шидловського (Інститут археологічних наук Бернського Університету та Національний музей природничих наук Франції), С. Рижова (Загребський університет).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти для спеціальності 032 «Історія та археологія» затверджено 29.04.2020 р. наказом №575 МОН України. Під час попередньої акредитаційної експертизи ЕГ та ГЕР встановили розбіжності між ОП та стандартом ВО за спеціальністю 032 «Історія та археологія», зокрема у формулюванні низки СК та ПРН у порівнянні із нормативною частиною, яка визначена стандартом. Враховуючи структуру ОП та її ОК експерти виявили невідповідність ОП стандарту вищої освіти за об'ємом понять та рекомендували переробити ОП відповідно до вимог стандарту. Проаналізувавши зміни, які було винесено до ОП 2023 р., ЕГ дійшла висновку, що у новій редакції ОП було враховано рекомендації попередньої акредитації. Результати акредитації та рекомендації було обговорено на засіданні кафедри, відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) розроблено проєкт, який із пояснювальною запискою та порівняльною таблицею було винесено на розгляд Вченої ради КНУТШ. У результаті опрацювання рекомендацій та врахування пропозицій стейкхолдерів ОП 2023 р. відповідає стандарту ВО. Окрім нормативних СК та ПРН програма містить додаткові ПРН, що є правом університету та не порушує чинних вимог законодавства. Додатково до СК (ФК)1-12 та ПРН 1-14, що визначені стандартом, у програмі передбачено додаткові ФК 13-14, ПРН 15-16, а також до двох вибіркового блоків ВБ1 (ФК 15.1, 16.1, ПРН 17.1, 18.2), ВБ2 (ФК 15.2, 16.2, ПРН 17.2, 18.2). Досягнення ПРН забезпечують 45 ОК, серед яких низка дисциплін спрямована на поглиблення теоретичних знань у сфері преісторії та археології, зокрема, ОК 33 «Технології виготовлення кам'яних виробів», ОК 34 «Технологія керамічного виробництва в давнину», ОК 35 «Технології металургії та металлообробки в давнину», ОК 23 «Фіксація археологічних джерел», ОК39 «Охорона археологічних пам'яток: теорія та практика» тощо. Набуті теоретичні знання підкріплюють практичні навички, розвиток яких забезпечують 4 практики (археологічна навчальна, археологічна дослідницька, музейна та архівна). Поєднання ОК, що забезпечують теоретичну та практичну підготовку у сфері преісторії та археології, а також орієнтація на запити українського суспільства в умовах військової агресії дають підстави говорити про важливість та унікальність ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

У формулюванні мети ОП враховано як сучасні тенденції розвитку ринку та спеціальності, так і нагальні потреби українського суспільства у завданні збереження історико-культурної спадщини в умовах негативних наслідків воєнної агресії. Внаслідок обстрілів та бомбардування, бойових дій, підризу дамби Каховської ГЕС відбувається руйнування культурного шару, крім того, на окупованій території грабуються музейні колекції та об'єкти археологічної спадщини України, що обумовлює з перспективою на десятиліття зростання потреби у фахівцях для

моніторингу, фіксації, оцінки збитків історико-культурної спадщини України. У відомостях про самооцінювання в характеристиці тенденції розвитку спеціальності та ринку праці акцентується увага саме на проблемі негативного антропогенного впливу на історичний ландшафт, чим обґрунтовано збільшення ОК, що спрямовані на забезпечення знань та навичок для моніторингу та збереження археологічної спадщини в умовах військової агресії та окупації. Врахування значущих для українського суспільства завдань збереження історико-культурної спадщини, яку цілеспрямовано знищує та грабує російський агресор, безперечно є позитивною практикою ОП, гідної відповідної високої оцінки та підтримки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП відповідає вимогам усіх підкритеріїв. У новій редакції ОП усунені недоліки, враховано пропозиції стейкхолдерів. На думку ЕГ, ОП є прикладом взірцевої практики адекватної реакції сфери освіти на виклики російської військової та інформаційної агресії, зокрема оперативного врахування завдання підготовки фахівців, що здатні протистояти негативним наслідкам російського військового вторгнення для історико-культурної спадщини України, а також перспективних завдань розвитку спеціальності. ОП є зразком внеску у зміцнення наукового потенціалу України, що орієнтується як на наукові завдання спеціальності, так і на загальнонаціональні потреби, що мають критичне значення для зміцнення національної безпеки України.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 загальний обсяг ОП складає 240 кредитів, з яких 178 охоплено обов'язковими компонентами, що складає 74%. Вибірковими дисциплінами охоплено 62 кредити (26%). Таке співвідношення обсягу обов'язкових та вибіркових ОК не порушує чинне законодавство.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ проаналізувала ОП, навчальний план, врахувала інформацію, яку отримала під час зустрічей із фокус-групами, та дійшла узгодженого висновку, що програма має чітку структуру, ОК логічно пов'язані та у сукупності дозволяють досягти мети та опанувати ПРН. Структурно-логічна схема відображає послідовність та логічні зв'язки між дисциплінами. Визначені стандартом ПРН та компетентності, як загальні та і фахові, повністю забезпечені обов'язковими ОК. Формування мовних компетентностей здобувачів забезпечено повною мірою. Здатність спілкування державною мовою (ЗК 4) передусім є основним об'єктом ОК 2 «Українська мова у професійній комунікації», англійською мовою (ЗК 5) – ОК 1 «Англійська мова» (17 кредитів). Потужним доповненням формування мовних компетентностей є ОК 37 «Археологічна термінологія в англійській мові фаховій літературі». В ОП не передбачено обов'язкової дисципліни, що безпосередньо спрямована на забезпечення ЗК 2 в частині «використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та введення здорового способу життя». Попри відсутність окремого ОК університет надає широкі можливості здобувачам освіти для активного відпочинку та різноманітних форм спорту. У гуртожитках доступні для студентів тренажерні зали (гуртожиток №7 <https://studmisto.knu.ua/dormitory-7-1>). На початку вересня студенти мають можливість записатися у спортивні секції: аеробіка, шахи, бадмінтон, волейбол тощо (<http://sport.univ.kiev.ua/rozklad/>). Турклуб «Університет» регулярно пропонує велосипедні, лижні та пішохідні походи та інші форми туристичної активності (<https://tcu.kyiv.ua/>). Такий підхід має певні переваги, передусім надає можливість вибору відповідно до індивідуальних уподобань та потреб форми фізичної активності. ОП акцентує на теоретичній та практичній

підготовці у сфері преісторії та археології, однак досягнення ПРН 10 у першу чергу забезпечується ОК 40 «Основи музеєзнавства» (у РП передбачено теми щодо просвітницької діяльності музеїв, музейної педагогіки) та ОК 42 «Музейна практика» (у РП передбачено теми та завдання з освітньої та екскурсійної роботи музею, роботи гуртків при музею). У цілому теоретична підготовка триває 132 навчальних тижнів, виробнича практика – 9, навчальна – 2. Програма комплексного атестаційного іспиту спрямована на демонстрацію ПРН, які визначені стандартом.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області стандарту вищої освіти. В ОП передбачено обов'язкові ОК, які забезпечують теоретичну підготовку фахівців «здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, у сфері історії та археології». Так, теоретичний зміст предметної області забезпечено ОК 9, 17-19, 36, 37, 39, методи і технології – ОК 22, 23, 33-35. В навчальному процесі для опанування теоретичними знаннями та практичними навичками залучені фонди Археологічного музею, колекції якого мають тривалу історію. Студенти підтвердили використання у навчальному процесі експонатів із фондів Музею, а також можливість використання інструментарію Навчальної лабораторії «Центр підводної археології, археологічних та етнологічних досліджень». Під час зустрічі із роботодавцями директор ІА НАНУ В. Чабай засвідчив доступність фондів із музейних колекцій інституту, інструментів та обладнання для теоретичних та практичних занять зі студентами. Для проведення археологічних експедицій кафедра забезпечена реманентом та обладнанням для досліджень.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Права здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії забезпечено Положенням про освітній процес та Положенням про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://is.gd/OLUtd>). Ці документи також визначають процедуру вибору, етапи та умови. За ОП передбачено 62 кредити на формування індивідуальної освітньої траєкторії. По-перше, вільний вибір здобувач може реалізувати в межах ОП (26 кредитів). Так, за ОП передбачено два блоки вибіркових дисциплін: 1. Музеефікація історико-культурної спадщини; 2. Культурні цінності: виявлення, облік, зберігання. Проректор з науково-педагогічної роботи А. Гожик пояснив, що кожен із блоків являє собою цілісність логічно пов'язаних ОК, успішне опанування якими є однією з умов присвоєння професійної кваліфікації. Разом з тим, здобувач має право відмовитись від дисципліни із блоку й обрати будь-яку дисципліну з інших ОП, іншого освітнього рівня тощо. У такому разі кваліфікація присвоєна не буде. Така модель є інноваційною, яка дає можливість поглибити теоретичні знання та практичні навички в межах спеціальності та набути професійної кваліфікації. Водночас право на індивідуальний вибір студента не заперечується. По-друге, здобувачі освіти обирають із переліку дисциплін для ОП (36 кредитів). З одного боку, права здобувача не обмежуються рекомендованим списком та може обрати будь-яку дисципліну (іншої ОП, факультету, освітнього рівня). Водночас Положенням про порядок реалізації визначено умови, за яких студентомі може бути відмовлено у реалізації його вибору (п. 2.3), зокрема, на підставі встановлених меж мінімальної кількості для дисциплін із переліку вільного вибору 25 осіб. Встановлення меж для формування груп належить до сфери автономії навчального закладу та не є порушенням законодавства. Разом з тим, на ОП, де студентів навчається менше ніж 25 осіб, такі норми примушують обирати дисципліни, які не цікаві для них. Наприклад, ОП «Археологія та преісторія», на який максимальний набір був у 2021-22 навчальному році й складав 15 осіб. Під час зустрічі здобувачі висловили побажання змінити цей підхід, який на їхню думку перешкоджає реалізації індивідуального вибору відповідно до навчальних та наукових інтересів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

До переліку обов'язкових ОК включено практики: ОК 41 «Археологічна навчальна практика», ОК 42 «Музейна практика», ОК 43 «Археологічна дослідницька», ОК 44 «Архівна практика». Археологічна навчальна практика охоплює 3 кредити, проводиться в археологічних експедиціях КНУТШ та археологічних експедиціях інших науково-дослідних і музейних установ України. Її, мета – ознайомлення студентів з основними принципами проведення польових археологічних досліджень, етапами сучасного польового археологічного дослідження, опанування сучасними методами, формами організації та засобами роботи археологічних експедицій, набуття практичних навичок польової археологічної діяльності. Логічним продовженням розвитку практичних навичок є археологічна дослідницька практика охоплює 4 кредити, метою якої є ознайомлення з основними принципами документування та первинного аналізу результатів польових та лабораторних археологічних досліджень, опанування сучасними методами, формами організації та засобами роботи археологічних експедицій. Музейна практика закріплює теоретичні знання та розвиває практичні навички, які необхідні для фахівця музейних установ. Практика забезпечує досягнення ПРН 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 14. Не менш важливе місце у досягненні ПРН та розвитку практичних навичок посідає архівна практика, яка дає можливість досягнення ПРН 3, 4, 5, 7, 9, а також розвитку необхідних

практичних навичок. На зустрічі із роботодавцями всі присутні засвідчили тісні контакти та висловили готовність продовжувати тісну співпрацю із кафедрою в питаннях організації практик за ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП надає можливість набуття «soft skills» через ОК, зокрема, ОК 3 «Вступ до університетських студій», ОК 4 «Суспільно-політичні студії», ОК 6 «Філософія», ОК 7 «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» тощо. Здатність працювати в команді та критичних умовах, брати на себе відповідальність формується під час навчальних практик. Під час зустрічі зі студентським активом, ЕГ переконалася у тому, що соціальні навички на факультеті та в цілому в університеті також формуються через органи студентського самоврядування (лідерство, креативність, відповідальність). На сайті Студентського парламенту КНУТШ (<http://sp.knu.ua/>) розміщено інформацію про заходи, серед яких чимало просвітницького характеру, зустрічей з відомими та цікавими особистостями, представниками бізнесу, політиками, обговорення питань гендерної рівності, психологічної підтримки тощо. Департамент молоді та спорту КМДА спільно з громадською організацією «АЛЬФА СЕЛФ ДЕФЕНС» реалізували проект «Захисники Києва», під час якого студент за бажанням набуватимуть основ військової підготовки (<https://knu.ua/news/13125>). Студенти навели приклади ініціатив, які підтримала адміністрація факультету та університету. Це волонтерська діяльність, організації збору допомоги для студентів із родин, які постраждали внаслідок війни, просвітницькі проекти тощо. Студенти здатні розв'язувати критичні ситуації, наприклад, напруження та конфлікти у студентському середовищі тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Успішні результати (не менше 75 балів) за обов'язковими ОК 22, 23, 36, одного із вибіркового блоків за ОП, середній бал 75 за теоретичними дисциплінами та практиками, підсумкового атестаційного іспиту не нижче 75 б, є підставою для присвоєння професійної кваліфікації 3491 «Лаборант наукового підрозділу (інші сфери (галузі) наукових досліджень)». На думку ЕГ, ОК теоретичного та практичного характеру, які передбачені у частині обов'язкових та двох блоках вибіркового за ОП, дозволяють досягти ПРН та компетентностей, які відповідають професійній кваліфікації.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальне навантаження рівномірно розподілено між семестрами та роками навчання. Аудиторна та самостійна робота здобувачів освіти регулюється Положенням про організацію освітнього процесу та в рамках ОК самостійна робота має охоплювати 50-67% загального часу дисципліни. Самостійна робота включає індивідуальні завдання, підготовку курсової роботи. Під час зустрічей викладачів та адміністрація засвідчили, що скарг на надмірне навантаження від студентів не надходило, так само як в рамках опитування фактів незадоволення навантаженням не виявлено.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною ОП є забезпечення можливостей вдосконаленні володіння фаховою термінологією іноземною мовою, що необхідно майбутнім археологам для вивчення фахової іноземної літератури. Вибіркові блоки ОК в рамках ОП дозволяють комплексно поглибити теоретичні знання та практичні навички, що також сприяє досягненню ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабка сторона: для формування груп вибіркових дисциплін із переліку вільного вибору визначено обмеження за мінімальною кількістю студентів у 25 осіб, що для студентів ОП, за якими навчаються групи із кількістю менше за 25 осіб, унеможливує реалізувати право індивідуального вибору на основі навчальних та наукових інтересів здобувачів. Рекомендуємо до кінця навчального року проаналізувати ситуацію, переглянути встановлені мінімальні норми студентів у групах для дисциплін вільного вибору та знайти можливості забезпечення реалізації права вільного вибору студентів ОП, на яких навчаються малокомплектні групи. На думку ЕГ, коригування умов для формування групи для навчальних дисциплін за вибором сприятиме кращому формуванню індивідуальної траєкторії студента.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП відповідає вимогам підкритеріїв 2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 2.6, 2.8 повністю. Вимоги підкритерію 2.4 виконані частково. У результаті ретельного аналізу структури та змісту ОП, НВ, додаткових документів та інформації, яку ЕГ отримала під час зустрічей, експерти дійшли висновку, що в новій редакції ОП усунуто недоліки, які виявила попередня експертиза. Відтак, сформульовані ФК та ПРН відповідають нормативній частині стандарту ВО, а визначені додаткові ФК та ПРН відповідають фокусу ОП та сприяють досягненню її мети. Виявлені слабкі сторони не є суттєвими, а зауваження містять рекомендаційний характер.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до КНУТШ у 2023 році оприлюднені на офіційному сайті ЗВО, сайтах факультету й кафедри (<https://vstup.knu.ua/rules>; <http://www.history.univ.kiev.ua/abituriyentam-2/osvitnij-riven-bakalavr/>; http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=281&Itemid=181). На офіційному вебсайті присутній перелік спеціальностей та конкурсних предметів, спеціальні умови вступу, вартість та термін навчання. Прийом здійснюється на основі документів про повну загальну середню освіту/молодшого спеціаліста/бакалавра та на підставі результатів НМТ 2023 та 2022 рр. також ЗНО 2020, 2021 рр., та розгляду мотиваційних листів згідно з чинними правилами прийому до ЗВО. Правила прийому є чіткими й зрозумілими, не мають дискримінаційних положень. Інтерфейс вебсайту є зручним та забезпечує швидкий пошук необхідної інформації. Також для комунікації з потенційними абітурієнтами створено консультативний центр Приймальної комісії існує telegram-бот «Консультант абітурієнта історичного факультету» (https://t.me/Abithist_bot). Правила прийому на навчання іноземців та осіб без громадянства прописані в загальноуніверситетському положенні (<http://surl.li/jjsur>), що розміщено у вільному доступі на вебсайті ЗВО (<https://vstup.knu.ua/rules>), та не має дискримінаційного характеру.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на ОП здійснюється згідно з чинним законодавством та Правилами вступу КНУТШ 2023 року (<http://surl.li/mmaxw>). Вагові коефіцієнти оцінок предметів НМТ встановлені у Правилах вступу КНУТШ згідно з наказом МОН України №276 від 15.03.2023 року (українська мова та математика - 0,25; історія України та іноземна мова - 0,5; біологія, хімія, фізика - 0,2). Правила прийому на ОП затверджуються щорічно протягом місяця після оприлюднення наказу МОН про правила вступу приймальною комісією КНУТШ.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти регламентовано низкою положень, а саме: Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (п. 11) (<https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro>

organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf), Наказом ректора Про затвердження Порядку проведення в КНУТШ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg); Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk); Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у КНУТШ (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>); Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). Всі нормативні документи знаходяться у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО. Виходячи з наявних нормативних документів процедура визнання результатів навчання отриманих в інших навчальних закладах та під час мобільності є чіткою та зрозумілою. У відомостях про самооцінювання вказано, що випадків перезарахування результатів навчання за даною ОП не було. Під час опитування фокус-груп ЕГ також не виявила випадків перезарахування результатів навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів отриманих у неформальній та/або інформальній освіті регулюються Положенням про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУТШ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271>), що розміщено на офіційному сайті. Відповідно до положення, процедура перезарахування результатів навчання у неформальній/інформальній освіті передбачає формування пакета документів: заява на ім'я ректора, декларацію про попереднє неформальне/інформальне навчання та додаткові документи, що підтверджують наведену інформацію у вищезазначених документах. Загальний обсяг ЄКТС для перезарахування не перевищує 25% від відповідної освітньої програми. Здобувачі проінформовані про дану процедуру. Практик застосування даного положення на ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

У ЗВО розроблено систему консультативно-комунікаційних практик з потенційними абітурієнтами: консультативний центр Приймальної комісії, telegram-бот «Консультант абітурієнта історичного факультету». Інтерфейс сторінки Приймальної комісії на офіційному сайті КНУТШ розроблено з урахуванням можливих запитів від абітурієнтів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: відсутність практик отримання здобувачами неформальної/інформальної освіти та участі в програмах міжнародної академічної мобільності. ЕГ рекомендує: до кінця календарного року провести зі студентами заходи, які б роз'яснювали можливості врахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, а також удосконалити механізми інформування про можливості міжнародної академічної мобільності на рівні факультету й кафедри.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП відповідає вимогам підкритеріїв 3.1 і 3.2. Вимоги підкритеріїв 3.3 і 3.4 виконані частково. ЕГ вважає відсутність практик перезарахування результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, й отриманих у неформальній освіті, слабкими сторонами, оскільки нормативне регулювання зазначених можливостей відповідає чинному законодавству, є чітким і зрозумілим.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ визначає основні форми організації освітнього процесу й види навчальних занять (Розділ 4), надаючи науково-педагогічним працівникам (далі - НПП) автономію у виборі форм і засобів донесення матеріалу до здобувачів освіти. Навчальний план передбачає такі види навчальних занять як лекції, семінарські, практичні й консультації. Аналіз Таблиці 3 відомостей про самооцінювання свідчить, що НПП використовують традиційні методи навчання (лекція, семінар, практичне заняття, самостійна робота). Проте в робочих програмах навчальних дисциплін (далі – РПНД) конкретизовано види роботи на семінарському/практичному занятті та самостійної роботи студентів, визначено їхній зв'язок з результатами навчання, вказано співвідношення результатів навчання дисципліни з ПРН. Під час роботи на семінарському занятті застосовується переважно усне опитування (у 2023/24 н. р. навчання відбувається в очному форматі). Опанування нормативних курсів ОК 22 «Методика польових археологічних досліджень», ОК 23 «Фіксація археологічних джерел», ОК 26 «Палеоліт Старого світу», ОК 33 «Технології вироблення кам'яних виробів» та ОК 36 «Археологічна типологія та класифікація» передбачає практичну роботу (зокрема, фіксація, зберігання та експонування експериментальних матеріалів), яка здійснюється в навчальних лабораторіях та в Археологічному музеї КНУ імені Тараса Шевченка (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=743&catid=818&Itemid=110). Серед форм індивідуальної роботи найпоширенішою є підготовка рефератів. Крім того, здобувачі виконують такі індивідуальні завдання як підготовка есе (ОК 15) і презентацій (ОК 29), складання реферативно-аналітичних таблиць (ОК 18), археологічних реферат-альбомів (ОК 20) тощо. Під час зустрічей з адміністрацією, НПП та здобувачами вищої освіти ЕГ переконалася в тому, що в ЗВО забезпечено принципи академічної свободи та студентоцентризму. НПП не обмежені у виборі форм індивідуальної роботи, методів і критеріїв оцінювання та враховують специфіку навчального курсу під час їхнього обрання. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно обирати теми індивідуальних завдань і курсових робіт (тематику наукових тем для курсових робіт завантажено в ІС). Поширеною є практика пропонування студентами власних тем курсових робіт. Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень КНУ імені Тараса Шевченка (<https://sociology.knu.ua/uk/department/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-ta-osvitnih-doslidzhen>) проводить регулярні опитування студентів, які дозволяють з'ясувати якість викладання. Але встановити рівень задоволеності методами викладання (а також інших показників) на підставі останнього опитування, проведеного у травні 2023 р., неможливо, оскільки участь у ньому взяв лише один здобувач даної ОП (результати опитування завантажено в ІС). Утім, під час проведення зустрічей з фокус-групами студенти й випускники були цілком задоволені якістю викладання на ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Згідно з п. 6.3 Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ, до документів, які формують науково-методичне, навчально-методичне та організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу та мають бути оприлюднені у відкритому доступі, належать, крім нормативних документів й описів ОП, робочі програми всіх обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін, методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, самостійного опрацювання фахової літератури, підготовки курсових і кваліфікаційних робіт (проектів) та інші матеріали, що визначені рішенням Науково-методичної ради факультету. На сайті кафедри археології та музеєзнавства розміщено інформацію про освітні компоненти ОП редакції 2020 і 2023 рр. у вигляді анотацій дисциплін, частина з яких має посилання на РПНД, а також РПНД для четвертого курсу (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=590&Itemid=101). Проте не оприлюднено методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи. Водночас п. 6.4 Положення містить обмеження оприлюднення науково-методичних матеріалів з міркувань захисту прав інтелектуальної власності та/або забезпечення якості й об'єктивності оцінювання (підручники та навчальні посібники, методичні матеріали до лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять, навчальні та робочі навчальні плани, програми практик, навчально-методичні комплекси, засоби діагностики). Хоча ЗВО встановлює обмеження на оприлюднення навчально-методичних комплексів, частина з них розміщена на сайті історичного факультету (<http://www.history.univ.kiev.ua/materiali-dlya-studentiv/>). Монографії та навчальні посібники також оприлюднені на сайті кафедри археології та музеєзнавства (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=840&Itemid=101). Під час зустрічі з адміністрацією факультету було роз'яснено, що оприлюднення навчальної літератури у відкритих ресурсах здійснюється за бажанням НПП і не порушує їхнє право на академічну свободу. Позитивною практикою є оприлюднення відеолекцій НПП на вебсайті кафедри та YouTube каналі (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=230&Itemid=101). Основною формою інформування про цілі, зміст дисципліни та критерії оцінювання є РПНД. Змістовно РПНД є формалізованими й не конкретизують зміст лекційних, семінарських і практичних занять та індивідуальних завдань. Проте детальну інформацію про зміст курсу, завдання, форми й критерії оцінювання студенти отримують через Google Classroom. ЕГ під час резервної зустрічі переконалася, що електронні класи мають вичерпну інформацію, необхідну для опанування дисципліни, містять рекомендовану літературу й навчальний контент. Під час зустрічі зі здобувачами вони підтвердили, що інформація про зміст дисципліни та критерії оцінювання повідомляються на першому занятті.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОП передбачає розвиток дослідницьких навичок здобувачів вищої освіти. На кожному курсі, крім першого, передбачена підготовка курсових робіт, під час якої студенти не лише поглиблюють теоретичні знання, а й опрацьовують археологічні матеріали. Під час зустрічі студенти підтвердили, що курсові роботи пов'язані з їхніми дослідницькими інтересами. Залученість здобувачів до науково-дослідної діяльності відбувається під час практик (ОК 41-44), а також низки дисциплін методичного характеру, які забезпечують опанування навичок збирання, фіксації, класифікації та зберігання археологічних пам'яток (ОК 22, 23, 36, 39). На вебсайті кафедри представлена інформація про проведені експедиції, до яких долучаються студенти (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=40&Itemid=108). Опрацювання археологічних матеріалів здійснюється в навчальних лабораторіях та в Археологічному музеї КНУТШ (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=42&Itemid=112). Викладачі кафедри впроваджують в освітній процес власні наукові результати. Оприлюднені на вебсайті кафедри наукові праці НПП рекомендуються в робочих програмах (ОК 21, ОК 26), однак наукові публікації НПП, що забезпечують певні ОК, не представлені в переліках рекомендованої літератури. Поглибленню наукової роботи студентів сприяє участь у Студентському археологічному товаристві (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=834&Itemid=234). Результати своєї дослідницької роботи студенти можуть продемонструвати під час участі в наукових конференціях для молодих дослідників. Зокрема, за останній рік студенти взяли участь в освітньому семінарі з археології для молодих дослідників «Дні науки. Меджибіж археологічний: від нижнього палеоліту до раннього модерну» та Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції «Креативні індустрії: сучасні тренди» (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=835&Itemid=234). Також здобувачі ОП долучаються до щорічної конференції для студентів «Шевченківська весна» (<http://www.history.univ.kiev.ua/2023/02/17/prijom-zayavok-na-xxi-shevchenkivsku-vesnu-rozpchato/>). Опублікувати власні наукові розвідки здобувачі можуть у періодичному виданні кафедри «VITA ANTIQUA» (<http://vitaantiqua.org.ua/uk/%d0%b3%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b0>). Існують практики залучення здобувачів вищої освіти до дослідницьких проєктів, зокрема в міжнародному проєкті «Моніторинг археологічних ландшафтів» (<http://surl.li/rrrcp>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедури розроблення, затвердження й моніторингу РПНД передбачені п. 2.11 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу КНУТШ. Відповідальність за забезпечення якості й регулярний моніторинг РПНД покладається на гарантів ОП, завідувачів кафедр, науково-методичні комісії, заступників деканів факультетів з навчальної роботи. Робочі програми укладаються НПП й затверджуються на навчальний рік з можливістю пролонгації на два навчальні роки. Аналіз змісту РПНД засвідчив наступне: після останньої акредитаційної експертизи деякі РПНД були пролонговані; в більшості оновлених РПНД присутня сучасна література та іншомовні публікації; в переліках літератури ОК 33, ОК 36, ОК 37 відсутні наукові публікації за останні п'ять років. У цілому, процес оновлення змісту освіти за даною ОП має регулярний характер та дає можливість здобувачам ознайомитися з новітніми вітчизняними й зарубіжними науковими досягненнями у сфері археології та преісторії.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО ухвалено Стратегію інтернаціоналізації (<https://international.knu.ua/wp-content/uploads/2024/01/strategiya-internacionalizacziyi-1.pdf>), яка визначає пріоритетні цілі в освітній діяльності, науковій діяльності, у сфері передачі знань і технологій, міжнародній академічній мобільності та інтернаціоналізації “вдома”. Аналіз відомостей про самооцінювання, вебсайту кафедри археології та музеєзнавства й опитування фокус-груп дає підстави ЕГ вважати, що НПП активно долучаються до міжнародних стажувань і проєктів та ознайомлюють здобувачів зі світовими науковими здобутками в галузі археології та преісторії. Зокрема, викладачі кафедри (П. Шидловський, С. Рижов, Р. Терпиловський, С. Іванисько) проходили стажування в закордонних освітніх і наукових установах (підтвердження завантажено до IC). У рамках реалізації міжнародного проєкту «Nature and Society in Prehistoric Europe» проводилися лекції іноземних фахівців А. Хафнера, С. Гаршес, І. Собков'як-Табака (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=265&Itemid=202&limitstart=8). Викладачі П. Шидловський і С. Рижов читали лекції в закладах вищої освіти Німеччини, Польщі, Північної Македонії та Хорватії. Активна міжнародна співпраця відбувається в науковій сфері, зокрема з питань охорони культурної спадщини. З 2023 р. реалізується проєкт «Моніторинг археологічних ландшафтів» (керівник – П. Шидловський), до якого долучаються здобувачі (<http://vovkcenter.org.ua/en/2023/02/16/presentation-of-activities-and-results/>). Завдяки реалізації проєкту «Under the Shelling: Digital 3D Protection of the Ukrainian Bronze Age» було оцифровано археологічні артефакти бронзової доби з колекцій Археологічного музею КНУТШ (<http://surl.li/rssue>). Міжнародна співпраця регулярно висвітлюється на сайті кафедри (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=265&Itemid=202). З метою розвитку й координації міжнародної академічної мобільності функціонує Відділ академічної мобільності, на сайті якого (<http://mobility.univ.kiev.ua/>)

lang=uk) розміщено нормативні документи, перелік міжнародних програм та інформацію про умови участі в цих програмах. Здобувачі вчасно отримують інформацію про можливість академічної мобільності як за допомогою інформаційних ресурсів, так і завдяки діяльності координатора з питань академічної мобільності на історичному факультеті. Випадків участі здобувачів ОП в програмах міжнародної академічної мобільності не було, проте у 2023 р. студенти брали участь у закордонних археологічних експедиціях в Польщі й Румунії (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=838&Itemid=101), а також у літній школі в Університеті Адама Міцкевича (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=798&catid=271&Itemid=202).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми й методи навчання поєднують теоретичну підготовку з практико-орієнтованими технологіями роботи з археологічними пам'ятками на базі навчальних лабораторій та Археологічного музею КНУТШ. Позитивною практикою є оприлюднення монографій, навчальних посібників та відеолекцій НПП на вебсайті та YouTube каналі кафедри. Студенти залучені до різних форм наукової діяльності (Студентське археологічне товариство, участь у міжнародних конференціях, наукових проєктах та археологічних експедиціях, публікація в збірниках наукових праць). НПП беруть участь у наукових стажуваннях, міжнародних наукових проєктах, є активними дослідниками та впроваджують результати наукових досягнень в освітній процес.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабка сторона: частина РПНД потребує оновлення переліків рекомендованої літератури з метою ознайомлення здобувачів із сучасними вітчизняними та світовими науковими здобутками. ЕГ рекомендує до початку навчального року, переглянути РПНД, які не були оновлені у 2023 р. та ОК 33, ОК 36 та ОК 37, й доповнити переліки рекомендованої літератури сучасними вітчизняними науковими працями за останні п'ять років, в тому числі публікаціями викладачів, що забезпечують ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП відповідає вимогам підкритеріїв 4.1, 4.2, 4.3, 4.5 повністю. Вимоги підкритерію 4.4 виконані частково. Слабкою стороною є відсутність в деяких робочих програмах переліків сучасної наукової літератури. Проте процес оновлення робочих програм відбувається регулярно й слабка сторона може бути усунена до початку нового навчального року.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми та методи оцінювання здобувачів вищої освіти чіткі, зрозумілі та спрямовані на визначення досягнень у навчанні у різних аспектах освіти. Нормативні форми контрольних заходів та опис критеріїв оцінювання закріплені у відповідних офіційних нормативних документах, таких як Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf), Концепція впровадження дистанційного навчання в освітній процес КНУТШ (https://drive.google.com/file/d/1K3VxQAMQoTK6CvJZ2peA_yua5sEmqxk9/view), Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ (http://mobility.knu.ua/?page_id=798&lang=uk) та РПНД, які доступні на вебсайті кафедри. ЕГ переконалася, що система оцінювання в ЗВО спрямована на вимірювання досягнення різних результатів навчання за ОК (відсоткові значення сукупної оцінки за певний результат навчання визначено в РПНД). Система оцінювання є накопичувальною, шкала оцінювання та формування підсумкової оцінки детально регламентовані в РПНД. Водночас НПП не обмежені у виборі критеріїв оцінювання, мають академічну свободу у встановленні порогових балів оцінки за виконання різних завдань. У процесі опитування здобувачів вищої освіти виявлено, що форми та методи контрольних заходів зрозумілі, доступні та вчасно повідомляються. Студенти

також підтвердили, що на початку кожного курсу викладачі оголошують та пояснюють форми поточних та підсумкових контрольних заходів, а також критерії оцінювання знань, умінь та навичок. Під час зустрічі ЕГ з науково-педагогічним персоналом встановлено, що серед методів контролю, які використовуються, є усне та письмове опитування, тестування, перевірка результатів виконання проєктів, практичних завдань та творчих завдань. Форми контролю враховують студентоцентризований та індивідуальний підходи в організації освітнього процесу.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно зі Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 032 «Історія та археологія», атестація здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи або атестаційного іспиту. ОП передбачає проведення атестації у формі кваліфікаційного іспиту з історії та археології. Під час опитувань фокус-груп ЕГ отримала достатні обґрунтування щодо доцільності обрання іспиту як форми атестації. На думку ЕГ, вартувало б змінити назву цього іспиту як у стандарті («атестаційний іспит з історії та археології»). Програму кваліфікаційного іспиту розміщено на вебсайті кафедри (<http://surl.li/ruwpm>). Аналізуючи програму атестаційного екзамену, експертною групою встановлено, що вона переважно скерована на перевірку ПРН, визначених в ОП.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регулюється графіком навчального процесу, який визначає календарні терміни екзаменаційних сесій. Здобувачі вищої освіти мають доступ до цього графіку через вебсайт ЗВО. Порядок та система оцінювання визначаються в РПНД. Крім того, чітко встановлені умови допуску здобувачів вищої освіти до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни. У Положенні про організацію освітнього процесу в КНУТШ визначені умови та порядок повторного складання екзаменів у випадку отримання здобувачем незадовільної оцінки. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється після завершення екзаменаційної сесії в терміни, що встановлюються факультетом. У випадках, коли є поважні причини, за зверненням здобувача освіти ліквідація академічної заборгованості може бути перенесена на новий навчальний семестр, що підтверджується відповідним розпорядженням декана факультету. Повторне складання іспитів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз перед викладачем, а другий - перед комісією. У випадку виникнення конфлікту інтересів, він регулюється відповідно до Порядку вирішення конфліктних ситуацій КНУТШ (<https://knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>). Прозорість проведення контрольних заходів, порядку повторного проходження контролю, оскарження процедури та результатів, а також об'єктивність екзаменаторів були підтверджені здобувачами вищої освіти під час їхнього опитування. Під час зустрічей встановлено, що конфліктних ситуацій або випадків на ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика дотримання академічної доброчесності нормативно закріплена в низці документів, таких як Етичний кодекс університетської спільноти (<https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності (<http://surl.li/ruwuk>), Положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагиату КНУТШ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352/>), Ухвала Вченої ради КНУТШ «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти»: (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1733>) тощо. Ці документи визначають систему забезпечення академічної доброчесності, процедури виявлення порушень та відповідальність за них. У 2019 р. була створена Постійна комісія Вченої ради з питань етики (<https://senate.knu.ua/?p=1073>), яка розглядає порушення принципів і норм Етичного кодексу. Склад комісії та план її роботи розміщено на сайті ЗВО (<http://surl.li/guxbc>). У контрактах НПП передбачено неприпустимість порушення етичних принципів і норм, а серед підстав його розірвання є порушення положень Етичного кодексу. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі продемонстрували знання принципів і правил академічної доброчесності. На думку ЕГ, система інформування здобувачів про академічну доброчесність потребує вдосконалення. Зокрема, на сайті ЗВО відсутня сторінка «Академічна доброчесність», наявність якої передбачена внутрішнім положенням. У відомостях про самооцінювання зазначено, що в ОК «Вступ до університетських студій» розглядаються питання порушення прав інтелектуальної власності й санкцій за виявлення випадки плагиату, проте аналіз РПНД виявив, що серед тем та рекомендованої літератури відсутні такі, що інформують здобувачів про принципи й правила академічної доброчесності. Експертна група також переконалася, що ЗВО має систему перевірки на академічний плагиат, у тому

числі технічні засоби перевірки академічних текстів (сервіс Unicheck). Водночас у Типовому положенні про курсові та кваліфікаційні роботи (<https://drive.google.com/file/d/1X7SQP3jXoofCBgl7wpqrHAc8ijgAsrZM/view>) не визначено процедуру перевірки курсових робіт на академічний плагіат.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Система оцінювання здобувачів вищої освіти спрямована на вимірювання рівня опанування здобувачами результатів навчання й передбачає відсоткові значення сукупної оцінки за конкретний результат навчання, зазначений в РПНД. Водночас система оцінювання є гнучкою та забезпечує реалізацію принципу академічної свободи під час вибору НПП критеріїв оцінювання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліки: інформування здобувачів вищої освіти щодо принципів і правил академічної доброчесності не відповідає вимогам внутрішнього положення; в нормативних положеннях відсутня процедура перевірки курсових робіт на академічний плагіат. ЕГ рекомендує до початку нового навчального року створити на вебсайті ЗВО сторінку «Академічна доброчесність», посилити обізнаність здобувачів шляхом включення до ОП компонента або окремого модуля з академічної доброчесності, встановити чіткі процедури перевірки курсових робіт на академічний плагіат.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП відповідає вимогам підкритеріїв 5.1, 5.2, 5.3 повністю. Вимоги підкритерію 5.4 виконані частково. Недоліки є несуттєвими, оскільки в ЗВО розроблено дієву систему забезпечення дотримання академічної доброчесності, а усунути невідповідність внутрішньому положенню й уточнити процедури перевірки курсових робіт на академічний плагіат можна до початку навчального року.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Практично усі викладачі, які залучені до забезпечення ОП, мають науковий ступінь доктора або кандидата історичних наук. При виборі дисциплін враховується відповідність наукових інтересів викладача до предметів, які він викладає. Інформація, надана у відомостях про самооцінювання щодо академічної та/або професійної кваліфікації викладачів, є достовірною. Інформація про академічну кваліфікацію викладачів кафедри археології та музеєзнавства опублікована на вебсайті (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=45&Itemid=103). НПП кафедри багаторазово отримували гранти, проходили стажування за кордоном та публікували статті у міжнародних наукових виданнях, у тому числі включених до баз даних Scopus та WoS, а також брали участь у міжнародних конференціях. Важливо зазначити, що проводяться опитування студентів щодо їхнього задоволення рівнем викладання та педагогічної майстерності. Під час відеоконференцій студенти звернули увагу на високий рівень викладання навчальних предметів. Вони не висловили жодних скарг щодо якості надання освітніх послуг.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ЕГ переконалася, що процедури конкурсного добору НПП чітко регламентовані в Положенні про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників (<https://science.knu.ua/upload/iblock/35d/35d232242b24a0d67b42a49bea2b2ea7.pdf>), яке встановлює вимоги до

кандидатів та процедури подання документів для участі в конкурсі. Крім того, кафедра може запросити учасників конкурсу провести відкриту лекцію, результати якого враховуються при прийнятті рішення про рекомендацію до участі в конкурсі. Кандидатури розглядаються на засіданні кафедри, під час якого обговорюються питання, що впливають на рівень професіоналізму претендентів, а потім члени кафедри голосують за рекомендації до участі в конкурсі. Також враховується практика аналізу звітів про попередню роботу на відповідній посаді. В умовах воєнного стану підписуються однорічні договори. Процедура рейтингового оцінювання в ЗВО не застосовується під час конкурсного добору у зв'язку з високим розмаїттям наукових галузей, що розвиваються в університеті, для яких важко підібрати уніфіковані рейтингові показники. Втім, ЕГ вважає, що процедури рейтингування можна було б застосувати окремо по факультетах для отримання цілісної картини ефективності наукової, освітньої та організаційної діяльності викладачів, що сприяло б більшій прозорості конкурсного добору.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час своєї роботи ЕГ переконалась у залученні роботодавців до організації та проведення освітнього процесу. Участь керівників заповідників, музеїв, інститутів та їх заступників у навчальних виробничих практиках є однією з основних форм такого співробітництва. Під час зустрічей з роботодавцями було виявлено, що вони надають методичні рекомендації та обговорюють результати практики, висловлюють свої побажання щодо поліпшення процесу організації та проведення навчальних занять, а також щодо підготовки студентів та шляхів удосконалення цього процесу. Наприклад, до проведення навчального процесу систематично залучаються співробітники Інституту археології НАН України, зокрема В. Усик, І. Зоценко, В. Івакін, Д. Желлага. Крім того, ЕГ отримала інформацію щодо співпраці університету з різними музеями, заповідниками та науковими архівами, представники яких також беруть участь у реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіонали-практики залучаються до аудиторних занять у рамках освітньої програми. Викладання лекцій та проведення семінарських занять здійснюються викладачами, які мають великий досвід роботи в археологічних установах освіти, науки та культури. Наприклад, до 2002 року професор Р. Терпиловський працював у Інституті археології НАН України, а асистент С. Іванисько мала практичний досвід в археологічних підрозділах музейних закладів. П. Шидловський з 2022 року працює провідним науковим співробітником Українського державного інституту культурної спадщини. Крім того, співробітники Інституту археології НАН України працюють у ЗВО як зовнішні сумісники (І. Чечуліна, Я. Володарець-Урбанович). До реалізації ОП долучається завідувачка Археологічного музею КНУТШ Л. Самойленко. Студенти також мають можливість відвідувати гостьові лекції (або слухати онлайн-лекції) відомих науковців з історії та археології (<http://vovkcenter.org.ua/en/2021/01/29/topics>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процедура підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників регламентується у Положенні про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників КНУТШ (<http://surl.li/rbrfo>). НПП, які забезпечують викладання курсів за освітньою програмою, мають можливість проходити підвищення кваліфікації як у ЗВО України, так і за кордоном, що підтверджується відповідними документами. Під час зустрічі експертної групи з викладацьким персоналом встановлено, що кожен викладач може вільно обирати місце та напрям підвищення кваліфікації. Можливість підвищити свій кваліфікаційний рівень можна здійснити в Інституті післядипломної освіти при КНУТШ, а також за допомогою програм, що надаються Відділом академічної мобільності та Відділом міжнародних зв'язків КНУТШ. Інститут післядипломної освіти регулярно реалізує програми підвищення кваліфікації (<http://www.ipe.knu.ua/kalendar-podij.html>) й формує річний план підвищення кваліфікації та стажування НПП (<http://www.ipe.knu.ua/stazhuvannya-npp-knu-im-tarasa-shevchenka.html>). ЕГ відзначає, що ЗВО забезпечує широкі можливості професійного розвитку викладачів завдяки платформі KNU professionals, про що свідчить сторінка в соціальній мережі <https://www.facebook.com/KNUprofessionals>. Зокрема, платформа включає програму підвищення кваліфікації Digital skills Pro (розвиток цифрових компетентностей викладачів), тренінги для гарантів ОП й НПП (KNU Teach Week), інтенсивні курси («Налаштування та безпека хмарних середовищ»), безплатний розмовний клуб для викладачів ЗВО у рамках програми Virtual Educator Project тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Правила стимулювання НПП визначаються у Положенні про стимулювання співробітників КНУТШ за результатами наукової діяльності, а також у розпорядженні ректора щодо створення комісії з матеріального заохочення (<http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>). З метою підтримки розвитку викладацької майстерності, університет щорічно проводить конкурс на звання кращого викладача факультету «Кращий викладач року». На

жаль, результати рейтингування науково-педагогічних працівників не оприлюднюються на офіційному вебсайті, що ускладнює аналіз позиції викладачів освітньої програми в цьому загальному рейтингу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Висока академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників та відповідність цієї кваліфікації дисциплінам, котрі вони викладають на даній ОП. Залучення до викладання професіоналів-практиків та провідних науковців у сфері археології, зокрема співробітників Інституту археології НАН України, на умовах зовнішнього сумісництва. Забезпечення можливостей професійного розвитку викладачів завдяки платформі KNU professionals.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП відповідає вимогам усіх підкритеріїв. До взірцевих практик можна віднести систему підвищення кваліфікації та розвитку професійної майстерності KNU professionals, яка забезпечує розвиток сучасних цифрових і комунікативних навичок, регулярне проведення програм підвищення кваліфікації, стажувань тренінгів і воркшопів для НПП. Залучення наукових співробітників Інституту археології НАН України до викладання дисциплін на ОП сприяє здобуттю студентами сучасних наукових знань та практичних навичок у сфері археології, що також можна вважати взірцевою практикою.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансових ресурсів загалом достатньо для належного забезпечення ОП. Фінансування КНУТШ формується коштом держбюджету та доходів від надання освітніх послуг та інших джерел, не заборонених законодавством, що має відображення у Звіті про фінансові результати (<https://knu.ua/pdfs/official/Zvitnist2023/Zvitnist-2023.pdf>). Під час огляду матеріально-технічної бази було встановлено, що освітній процес на даній ОП відбувається у головному корпусі КНУТШ, який забезпечений мультимедійними аудиторіями та вільним доступом до WiFi. Для реалізації ОП використовується приміщення Археологічного музею КНУТШ, Наукова бібліотека ім. М. Максимовича з вільним доступом викладачів та здобувачів (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>), що забезпечує доступ до електронних до баз даних SCOPUS, Web of Science. Також є реставраційна лабораторія, лабораторні приміщення Інституту археології НАН України, згідно з Меморандумом про співпрацю між Історичним факультетом КНУТШ та інститутом археології НАН України, де здобувачі мають доступ до описів та фондів. Відповідно до меморандуму про співпрацю Історичного факультету, на базі Інституту археології проходить навчальна та виробнича практики. Для покращення якості реалізації ОП у 2023 році було придбано лазерний тахеометр. Під час навчального процесу здобувачами використовуються наявні технічні засоби такі як: мікроскопи, оптичні та електронні геодезичні інструменти, які застосовуються для роботи практичного характеру зі студентами, що забезпечує повною мірою отримання відповідних до ОП цілей, завдань і ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

КНУТШ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів до відповідної інфраструктури, а саме: гуртожитки, їдальня, клініка, служба психологічної допомоги, первинна профспілкова організація, Центр іноземних мов, молодіжний центр культурно-естетичного виховання (<https://knu.ua/ua/dep/molod-center>). Здобувачі освіти даної ОП мають доступ до користування безкоштовними мережевими корпоративними ресурсами КНУТШ, а саме: обліковим записом у Google Workspace та доступом до мережі eduroam у приміщеннях факультету. Здобувачі та викладачі мають вільний доступ до фондів Наукової бібліотеки імені М. Максимовича (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/onlinedb/cul.php3>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Вченою радою КНУТШ ухвалено комплекс заходів для виявлення й покращення потреб здобувачів: Ухвала Вченої ради «Оцінювання якості освітнього процесу КНУТШ здобувачами освіти» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2061>) та Стратегічний план розвитку Університету на період 2018-2025 року (<http://surl.li/frxdh>), що містить заходи з соціально-педагогічного супроводу для забезпечення сприятливих умов навчання. У ЗВО створена «Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень» (<https://sociology.knu.ua/uk/department/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-ta-osvitnih-doslidzhen>), що забезпечує комунікацію між керівництвом університету та здобувачами вищої освіти. Також студенти мають доступ до Клініки (<https://clinic.knu.ua/>) та Інституту психіатрії (<https://ipsycho.knu.ua/>). Фахівці Психологічної служби (<https://psyservice.knu.ua/>) здійснюють безкоштовне цілодобове консультування та психологічну допомогу з дотриманням конфіденційності. У рамках діяльності Психологічної служби КНУТШ розробляється проєкт, що направлений на психологічну адаптацію та підтримку ветеранів у студентському середовищі. Розроблено план заходів, спрямований на забезпечення інформаційної безпеки (<https://senate.knu.ua/?p=2088>). Наявний Медичний кабінет для надання здобувачам і працівникам невідкладної медичної допомоги. В приміщеннях факультету дотримуються правил пожежної безпеки та санітарно-епідемічних норм. У ЗВО облаштовані укриття у цокольному поверсі корпусу та «пункт незламності» з безперервним постачанням електроенергії.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

КНУТШ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну та консультативну підтримку здобувачів ОП відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ. У процесі вивчення інформації, зазначеної у відомостях про самооцінювання, сайту ЗВО та інтерв'ювання здобувачів і представників самоврядування також було з'ясовано, що для реалізації дистанційного/змішаного та онлайн-навчання використовуються наступні платформи: Google Classroom, zoom. В структурі ЗВО існує Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (<https://www.knu.ua/ua/dep/molod-center>), Центр палеоетнологічних досліджень (<http://bit.ly/3YUaYZQ>), Telegram-канал "Психологічна служба КНУ імені Тара Шевченка" (https://t.me/Abithist_bot та https://t.me/psy_service_knu). У ЗВО наявні інформаційні майданчики, що організовані Студентським парламентом задля покращення якості соціальної підтримки здобувачів. Відповідно до п. 12.3.8. Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ надає здобувачам (у т.ч. іноземним громадянам і здобувачам освіти з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних, фахової консультаційної підтримки, наявне належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО повною мірою забезпечує права на освіту осіб з особливими потребами через низку положень: Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» КНУТШ (<https://knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>), Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravyla-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>), Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Poryadok-suprovodu-osib-z-invalidnistyu.pdf>). У нормативних документах наявні правила, комунікації з різними категоріями здобувачів з особливими потребами. Під час аналізу відомостей самооцінювання та огляду матеріально-технічної бази для ЕГ продемонстровано спеціально обладнані ліфти та пандуси. На ОП немає здобувачів з особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У КНУТШ існує низка чинних положень, що регулюють вирішення конфліктних ситуацій, зокрема: Етичний кодекс університетської спільноти, що регламентує етичні принципи, такі як академічна свобода, академічна доброчесність та етичні норми діяльності всіх учасників освітнього процесу; Положення про організацію освітнього процесу; Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ, що введена в дію наказом ректора від 10.11.2021 № 897-32 (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1885>); Порядок вирішення конфліктних ситуацій (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1335>); Порядком запобігання та протидії дискримінації, булінгу та гендерно-обумовленому насильству в ЗВО (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2008>). З метою запобігання корупції в КНУТШ затверджено та введено в дію Антикорупційну програму (<https://www.univ.kiev.ua/official/preventing-corruption/#p2>), яка сформована згідно з чинним законодавством. КНУ імені Тараса Шевченка не рідше ніж один раз на 5 років проходить зовнішнє оцінювання корупційних ризиків, яке реалізують аудиторські, юридичні органи та незалежні експерти. Органи студентського самоврядування відстежують наявність конфліктних ситуацій у студентському середовищі та сприяють позитивному їх вирішенню, шляхом бесід зі старостами та кураторами.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Наявність спеціалізованих лабораторій та Археологічного музею КНУТШ з великим фондом археологічних пам'яток складають унікальну базу для підготовки фахівців-археологів. Матеріальна база ЗВО адаптована для осіб з особливими освітніми потребами та сприяє реалізації принципу безбар'єрності в освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП відповідає вимогам усіх підкритеріїв. До візцевих практик можна віднести матеріальну базу, яка спрямована на підготовку вузькоспеціалізованого фахівця в галузі археології та преісторії. Наявна матеріально-технічна база забезпечує повний безоплатний доступ здобувачів до спеціалізованих навчальних лабораторій та Археологічного музею КНУТШ, завдяки яким підготовка фахівця-археолога здійснюється шляхом безпосередньої роботи з археологічними колекціями та технічними засобами фіксації археологічних матеріалів, їхньої обробки та збереження.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Основним нормативним документом ЗВО, що регулює процедури розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду освітніх програм, є Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ. ОП редакції 2023 р. пройшла визначені внутрішнім положенням процедури зовнішнього рецензування, попереднього погодження, внутрішньої експертизи й затвердження. Оновлення ОП було обумовлене рекомендаціями ЕГ і ГЕР під час попередньої акредитаційної експертизи (<https://public.naq.gov.ua/v1/accreditation-folder/7620>). Обговорення змін до ОП обговорювалося на засіданні кафедри археології та музеєзнавства (протокол завантажено в ІС) із залученням різних стейкхолдерів. За результатами оновлення було переглянуто формулювання програмних компетентностей та ПРН, оновлено зміст ОП й упроваджено нові освітні компоненти (ОК 25, ОК 27, ОК 28, ОК 37), внесено зміни до структури вибіркової частини, збільшено кількість кредитів на практики.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Формами залучення здобувачів вищої освіти та органів студентського самоврядування до процедур періодичного перегляду ОП та забезпечення якості освіти є: проведення регулярних опитувань, зокрема моніторингового опитування UNIDOS, що проводиться факультетом соціології; участь студентів у Науково-методичній комісії та Вченій раді історичного факультету; індивідуальні зустрічі з викладачами та зустрічі здобувачів зі стейкхолдерами; подання й пропозиції органів студентського самоврядування до адміністрації на підставі безпосереднього обговорення питань якості викладання зі здобувачами. Студенти під час зустрічі з ЕГ зазначили, що вони проходять регулярні опитування, однак результати останнього опитування (завантажено до ІС) свідчать, що в ньому взяв участь лише один студент 4 курсу. Такі результати не можуть бути враховані для виявлення недоліків у змісті ОП і якості освіти. Здобувачі ОП, у тому числі які входять до органів студентського самоврядування, підтвердили, що викладачі кафедри враховують їхні побажання при оновленні ОП. Під час останнього оновлення ОП на засіданні кафедри, де обговорювалися зміни, були присутні студенти, які запропонували синхронізувати викладання ОК 22 й ОК 23. Їхні пропозиції були враховані. ЕГ переконалася, що на історичному факультеті студентське самоврядування активно залучене до процедур забезпечення якості, зокрема оперативно реагує на звернення студентів щодо неналежної якості викладання.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

НПП кафедри археології та музеєзнавства активно співпрацюють з провідними науковими, освітніми та культурними установами, які є потенційними роботодавцями для здобувачів вищої освіти. Це, зокрема, Інститут археології НАН України, Національний музей історії України, ДП «Охоронна археологічна служба України» тощо. Під час зустрічі з роботодавцями ЕГ пересвідчилася, що вони долучені до процесу періодичного перегляду ОП. Зокрема, роботодавці наголошували на важливості такого напрямку як всебічний моніторинг шкоди, що завдана та завдається культурній спадщині України внаслідок повномасштабної агресії РФ, який ураховано в новій ОП. Також враховано необхідність формування навичок володіння фаховою англійською термінологією (додано відповідний ОК). Зв'язок з роботодавцями підтримується й завдяки участі НПП у громадських об'єднаннях, зокрема ВГО «Спілка археологів України», ГО «Центр палеоетнологічних досліджень». На університетському рівні функціонує Рада роботодавців КНУТШ (<https://www.knu-employers-council.com/>) – консультативно-дорадчий орган, покликаний створити ефективні умови співпраці освіти та підприємств задля спільного розвитку кар'єрного потенціалу молоді. Його діяльність регулюється Положенням про ради роботодавців у КНУТШ (<https://senate.knu.ua/?p=1466>). У п. 7.3.1 цього положення зазначено, що за кожною спеціальністю (освітньою програмою) за пропозиціями факультету створюється експертна рада роботодавців. Проте на історичному факультеті такої експертної ради не створено.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Питанням допомоги випускникам ЗВО у працевлаштуванні та розвитку кар'єрного зростання опікується Відділ сприяння працевлаштуванню випускників КНУТШ (<https://jobs.knu.ua>). ЕГ з'ясувала, що до компетенції цього відділу не входять збирання, аналіз і врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників різних ОП. Переважно цим займаються відповідні факультети й кафедри. На сайті кафедри археології та музеєзнавства розміщено сторінку «Випускники» (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=113), де міститься інформація про переліки випускників різних років (перший список за 1946 р.), список питань, на які пропонує кафедра відповісти всім охочим, адреса електронної пошти та контактна форма. Під час зустрічі з ЕГ випускники зазначили, що викладачі кафедри тримають зв'язок з ними та запрошують до участі в різних заходах. Загалом, випускники висловили побажання розширення фахової підготовки здобувачів, що узгоджується з підходами в оновленій ОП. Під час опитування фокус-груп ЕГ дізналася, що більшість випускників бакалаврського рівня зорієнтовані на продовженні навчання для отримання ступеня магістра.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Проведення щорічного моніторингу ОП передбачене Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ (розділ 9). Процедури конкретизовано й визначено відповідальних осіб за їх виконання. Вони передбачають оцінювання ОП щодо забезпечення її актуальності, врахування очікувань ринку праці й суспільства, рівня навантаження, прогресу та завершення роботи студентів та їх задоволеності ОП, стану навчального середовища, змістовного наповнення ОП тощо. Одними з процедур, які передбачені під час моніторингу, є проведення науково-методичного семінару, на якому обговорюються потреба введення нових навчальних курсів, та підготовка звіту про самооцінку ОП. Важливою процедурою, яка сприяє посиленню якості освіти, є моніторинг виконання заходів щодо вдосконалення ОП, яку має проводити відділ забезпечення якості освіти. Результати відповіді на запит ЕГ щодо додаткових документів дає підстави вважати, що не всі процедури здійснюються в повному обсязі, а основним заходом, на якому обговорюються недоліки ОП, є засідання кафедри. Упродовж останнього року моніторинг ОП проводився у зв'язку із врахуванням рекомендацій зовнішнього оцінювання, проте було усунуто й інші недоліки, пов'язані з реакцією стейкхолдерів (відсутність достатнього

ознайомлення здобувачів зі спеціалізованою англійською археологічною термінологією, порушення логічної послідовності викладання деяких ОК, комунікаційні складнощі між здобувачами й адміністрацією).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати акредитаційних експертиз щорічно обговорюються на засіданнях Вченої ради КНУТШ, під час яких ухвалюються ключові рекомендації, які доводяться до відома факультетів і гарантів ОП (останнє обговорення: <http://surl.li/rukbf>). Відділ забезпечення якості освіти здійснює аналіз рекомендацій акредитаційних експертиз за трьома напрямками: пропозиції, що мають інституційний характер; пропозиції для покращення якості освітніх програм, пропозиції, що суперечать внутрішній автономії та законодавчій базі. Надалі проводиться післяакредитаційний внутрішній аудит на рівні факультету. Рекомендації попередньої акредитаційної експертизи ОП (<https://public.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/7620>) були враховані в новій редакції (оновлення ПРН, збільшення обсягу практики, системне залучення здобувачів до наукової роботи тощо), проте деякі рекомендації ще потребують подальшого впровадження (залучення студентів до програм академічної мобільності, використання можливостей неформальної та/або інформальної освіти, інформування здобувачів вищої освіти щодо основ академічної доброчесності).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Система внутрішнього забезпечення якості в ЗВО має чітку структуру та забезпечена необхідними процедурами. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ встановлює чітку послідовність дій і розмежує відповідальність між гарантом ОП, завідувачем кафедри, науково-методичною радою факультету, відділом забезпечення якості освіти та іншими структурними підрозділами щодо процедур забезпечення якості. ЕГ відзначає, що на рівні кафедри й факультету здійснюються регулярні заходи, на яких обговорюються питання підвищення якості ОП та якості освіти, втім деякі процедури не формалізуються у вигляді документів, передбачених положенням. На рівні університету проводяться заходи щодо підвищення кваліфікації гарантів, проведення круглих столів, на яких вони можуть поділитися досвідом менеджменту ОП. Водночас на думку ЕГ, варто було більш оперативно реагувати на зауваження й пропозиції, отримані під час процедур зовнішнього оцінювання якості ОП. Загалом сформована система забезпечення якості ефективно поєднує різні рівні (університетський, факультетський, кафедральний), враховує побажання здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів. Це дозволяє ЕГ стверджувати, що в ЗВО сформовано культуру якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Нормативна база ЗВО формує чітку й багаторівневу систему забезпечення якості вищої освіти, розподіляє обов'язки й відповідальність між різними суб'єктами академічної спільноти, сприяє врахуванню інтересів зацікавлених сторін під час перегляду ОП та підвищення якості освіти. Кафедра активно співпрацює з представниками роботодавців і враховує їхні рекомендації під час оновлення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недоліки: 1) Через низькі показники участі студентів ОП у загальноуніверситетському опитуванні його результати не відображають реальне ставлення здобувачів до якості ОП та освітньої діяльності. ЕГ рекомендує до початку нового загальноуніверситетського опитування провести зі здобувачами заходи щодо роз'яснення їхніх можливостей у забезпеченні якості освіти. 2) Загальноуніверситетські вимоги щодо моніторингу ОП не виконуються в повному обсязі, зокрема щодо підготовки моніторингового звіту та проведення науково-методичного семінару (пп. 9.9 та 9.11 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ). ЕГ рекомендує до кінця навчального року забезпечити проведення відповідних моніторингових заходів згідно із внутрішнім положенням.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП відповідає підкритеріям 8.1, 8.3, 8.4, 8.6, 8.7 повністю. Вимоги підкритеріїв 8.2 і 8.5 виконані частково. Недоліки є несуттєвими: недолік за підкритерієм 8.2 може бути усунений до початку проведення чергового загальноуніверситетського студентського опитування; недолік за підкритерієм 8.5 може бути усунений до кінця навчального року шляхом виконання передбачених внутрішнім положенням моніторингових процедур.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, визначені низкою документів, які оприлюднені на офіційному вебсайті КНУТШ (<https://knu.ua/ua/official>), сайтах Навчально-методичного відділу (<http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>) та історичного факультету (<http://www.history.univ.kiev.ua/docs-2/>). Права й обов'язки учасників освітнього процесу визначають: Статут КНУТШ (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), Етичний кодекс університетської спільноти (<https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ (<https://knu.ua/pdfs/official/Regulation-for-academic-integrity.pdf>). Інформація, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційних вебсайтах ЗВО відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» та Закону України «Про освіту» оприлюднена на окремій сторінці офіційного вебсайту КНУТШ (<https://knu.ua/ua/official/must-published/>). На сайті Вченої ради КНУТШ у розділі «Положення/Порядки/Стратегії» (<https://senate.knu.ua/?cat=8>) оприлюднені актуальні документи, які регулюють різні аспекти освітнього процесу й наукової діяльності ЗВО. Положення про студентське самоврядування КНУТШ (http://sp.knu.ua/wp-content/uploads/2016/08/Polozhennya_pro_studentske_samovryaduvannya_KNU.pdf) розміщене на сайті Студентського парламенту (<http://sp.knu.ua/>), але доступність до нього ускладнена, адже воно знаходиться на останній сторінці в розділі «Документи». Аналіз нормативної бази дає підстави ЕГ вважати, що правила і процедури, встановлені в нормативних документах ЗВО є чіткими й зрозумілими, проте не всі положення, які оприлюднюються, є затвердженими належним чином (на титульному аркуші Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу та Положення про студентське самоврядування відсутні підписи й печатки, як в інших нормативних документах ЗВО).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Проект ОП було оприлюднено на сайті кафедри археології та музеєзнавства (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=797:nova-redatsiia-osvtnoi-prohramy-arkheolohiia-ta-preistoriia&catid=17&Itemid=101). Зауваження та пропозиції до проекту можна було надсилати на електронну пошту. Через структуру сайту, на якому не вказано дату розміщення документа, ЕГ не мала змоги дізнатися, чи було його розміщено не пізніше ніж за місяць до затвердження ОП. Проте під час опитування фокус-груп ЕГ пересвідчилася, що стейкхолдери мали можливість ознайомитися з проектом ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про ОП, зокрема опис ОП, навчальний план відповідно до редакцій опису програми 2020 і 2023 років, анотації освітніх компонентів та їхні робочі програми розміщено на сайті кафедри археології та музеєзнавства (http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=281&Itemid=181). Обсяг доступної інформації цілком достатній для зацікавлених сторін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті кафедри представлена повна інформація про ОП, у тому числі навчальні плани з анотаціями й робочими програмами освітніх компонентів у редакціях 2020 і 2023 рр.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недолік: не всі нормативні положення, опубліковані на вебсайті університету, затверджені в установленому порядку. ЕГ рекомендує усунути цей недолік до завершення навчального року. Також ЕГ рекомендує розміщувати проєкт ОП на вебсайті кафедри із зазначенням дати його оприлюднення, а після завершення громадського обговорення оприлюднити таблицю пропозицій від стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП відповідає підкритеріям 9.2 і 9.3 повністю. Вимоги підкритерію 9.1 виконані частково. Недолік є несуттєвим, оскільки може бути усунений в найкоротші терміни шляхом оприлюднення на сайті ЗВО нормативних документів, затверджених належним чином.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Гарант ОП (наказ про зміну гаранта долучено до ІС) та керівництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка створили всі необхідні умови для роботи ЕГ, надали затребувані документи та підтверджувальні матеріали, організували зустрічі відповідно до програми роботи ЕГ у дистанційному режимі. Експерти отримали достатні підстави вважати, що освітній процес є не удаваним і здійснюється в реальних умовах. Під час онлайн-зустрічей із фокус-групами, опрацювання додаткової інформації й аналізу вебсайту університету й кафедри археології та музеєзнавства відомості, які отримала ЕГ, підтверджували фактичну відповідність критеріям. Акредитаційна експертиза відбулася відповідно до затвердженої програми з незначними змінами (через повітряну тривогу зустріч зі студентами було перенесено на резервну зустріч; оновлена програма додається до ІС).

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

A

Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	A
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Програма роботи ЕГ (оновлена).pdf</i>	pvO53B4M13BaP4Ny2Ma+NQxYrvTxOudesHHnvnkPVuQ=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дроздов Віктор Володимирович

Члени експертної групи

Кліш Андрій Богданович

Винарчук Тетяна Валеріївна

Чінена Ольга Віталіївна